

Jørgen Hald fylder 90 Aar.

Kort Tid efter, at fhv. Trafikminister Thomas Larsen, Vraa, er blevet 90 Aar, fylder en anden kendt politisk Personlighed i Vendsyssel samme høje Alder. Det er fhv. Landstingsmand Jørgen Hald, Dybvad, der Fredag den 25. Februar kan fejre sin 90aarige Fødselsdag.

Jørgen Hald er ikke født i Vendsyssel. Han stammer fra Mors, hvor Faderen havde en lille Købmandsforretning i Redsted, men han kom som ganske ung her til Landsdelen som Friskolelærer i Høllum. Den velbegaavede unge Mand blev allerede ansat som Lærer 16 Aar gammel og fik Lov til skønt uden Eksamen at søge andet Embede i Thisted Amt, men han var blevet grebet af den kendte Højskolemand, Poulsen Dahs Forkyndelse og foretrak at gaa over i Friskolens Tjeneste.

Det blev dog ikke længe, han virkede som Friskolelærer. Han gik nemlig hen og forelskede sig i en ung Pige, og da Læreren ikke var til at gifte sig paa, købte han en mindre Gaard i Skæve Sogn. Arbejdet som Jordbruger havde ogsaa hans Interesse. Han blev en dygtig Landmand, der fik noget ud af Jorden, og han bevarede i denne Stilling sine mange andre Interesser.

I den grundtvigske Bevægelses første Dage rejste han ud at tale ved mange Møder ofte sammen med den unge Ludvig Bøgeskov, og som den svorne Frihedsmand han var, gled han næsten naturligt ind i Kamprækkerne mod Provisorismen, og han var en god Talsmand for Frihedsdeerne. Han

troede selv ubetinget paa det, han fremførte, og han ejede en naturlig Veltalenhed og en smittende Begejstring. Hvad han troede paa, gik han altid fuldt og helt ind for, og det vedblev alle Dage at være hans Særkende. Hos Jørgen Hald har der aldrig været nogen Skelen efter personlig Fordel, naar der skulde tages Stilling til en Sag.

Det siger seg selv, at en Mand med den Indstilling og med de Evner, Jørgen Hald var i Besiddelse af, vilde blive taget i Brug af sine Medborgere. Det er Jørgen Hald da ogsaa blevet i udstrakt Grad. I retslige Spørgsmaal har han været en god Støtte for mange Mennesker, og mange Hverv blev ham betroet. Politiken var dog hans Hovedinteresse og uselvsk har han lagt et stort Arbejde for Fremme af de Ansøkelser, han troede paa. Han blev den første Formand for det radikale Venstres Landsforbund, og efter at have lagt et betydeligt Arbejde som Folketingskandidat i forskellige haablese Kredse, belønnede Partiet ham endelig i 1914 med et i højeste Grad fortjent Mandat som Landstingsmand for Nordjylland.

Af de mange Hverv, Jørgen Hald har haft, har han bevaret Stillingen som Medlem af Jernbanaadet og af Repræsentantskabet for Aalborg Privatbaner. Endnu tager han ofte Ordet i Forsamlinger, og der bliver altid Opmærksomhed, naar hans stadig ranke Skikkelse viser sig paa en Talerstol. Han har levet sit Liv saaledes, at der altid er Respekt for hans Meninger, selv om de ikke deles af hans Tilhørere. Jørgen Hald har uforfærdet mødt mange Modstandere og maaske skabt sig selv en Del, men han har aldrig skabt sig Fjender, for hans Færd var fri og frank, og det, han hævdede, var altid præget af Ønsket om at fremme det, han anser for ret og rigtigt.

K.

Mandag

27.1.1947 Vendsyssel Tidende)

Jørgen Hald død

Fhv. Landstingsmand Jørgen Hald er Natten til Søndag død i sit Hjem i Dybvad, omtrent 93 Aar gl.

Jørgen Hald var et kendt Navn, især i Vendsyssel, hvor han har boet i over 70 Aar. Utallige er de Møder, han har deltaget i som Taler. Der var Festivitas over hans ranke Skikkelse, naar han besteg en Talerstol, og han havde altid let ved at skaffe sig Ørenlyd baade hos Meningsfæller og Modstandere. Altid var han en Kampens Mand, og han vilde gerne slaa haardt, men hans Vaaben var altid blanke. Det var Idéerne, han kæmpede for, og han blev aldrig personlig i sin Polenik og fik derfor heller ikke personlige Uvenner, selv hvor Brydningerne havde været nok saa haarde i Forhandlingen.

Han var født i Bedsted paa Mors som Søn af en Landhandlende. Tidligt lagde han gode Evner for Dagen, og uden at have taget Eksamen blev han allerede i 18 Aars Alderen ansat som Lærer i Flade paa Mors, indsat i Embedet af en irrisindet og forstaaende Provst, men ikke uden at møde Modstand hos en mere gammeldags og snæversynet Sognepræst.

Den unge Lærer blev imidlertid afholdt af baade Børn og Forældre, og det blev derfor modtaget med Beklagelse, at han efter kun faa Aars Virksomhed paa Stedet flyttede til Vendsyssel. Her fik han Plads som Friskolelærer i Høllum og kom med i den grundtvigske Vækkelse. Sammen med afdøde Ludvig Bøgeskov talte han ved en Række grundtvigske Møder. Med Lidhu gik han ind for de grundtvigske Frihedskrav, og Folk samlede gerne, hvor den veltalende unge Friskolelærer var Taler.

I Høllum gjorde han Bekendtskab med sin tilkommende Hustru, Karen Pedersen. De blev hurtigt gift og fik en Landejendom og en Købmandsforretning. Senere købte de en Gaard i Hugdrup; men Jørgen Hald nøjedes ikke med at passe sin egen Bedrift. Den fik han altid passet godt, men hans Interesser gik videre, og fra mange Sider og til forskellige Formaal kom der Bud fra hans Medborgere om Bistand til dette eller hint. Uselvsk og uden Tanke om Vinding for sig selv ydede Jørgen Hald beredvilligt sin Hjælp, hvor den blev begæret.

Af Temperament var han alle Dage radikal, og da »Uroen i Vendsyssel« opstod efter Systemskiftet, blev han straks en af Uroens ledende Mænd, og da Det radikale Venstre stiftedes i Odense i 1905 blev han det nye Partis Landstingsformand, en Stilling, han beholdt indtil han blev valgt ind i Landstinget og saaledes til Partiets Vedtægter ikke mere kunde være Formand.

Han fortsatte med Deltagelse i politiske Møder og var Folketingskandidat ved flere Valg, men altid i Kredse, hvor det var umuligt for en radikal Mand at blive valgt. Paa Rigsdagen blev det mest kirkelige og sociale Spørgsmaal, han kom til at beskæftige sig med, og han blev sit Parti en god Mand.

Paa sin Hjemegn betroedes der ham forskellige Tillidshverv, saaledes var han i mange Aar Medlem af Direktionen for F.-F.-Banen og Overformynderiets Repræsentant i Hjøring Amt. Indtil for faa Aar siden var han desuden Medlem af Jernbaneraadet.

For omtrent 30 Aar siden solgte han sin Gaard i Hugdrup og byggede en Villa i Dybvad. Her døde hans Hustru kort Tid efter og senere har han haft den Sorg at miste sin eneste Søn, Gaardejer Harald Hald, Krogsdam, og sin eneste Datter, Fru Bolette Jørgensen, Byrdal.

Naar Savnet og Ensomheden over saaledes at miste sine kære, ikke formaaede at nedslaa hans Livsmød, var Grunden nok hans sikre Forankring i et inderligt Gudsforhold, som gav ham den Tro, at alt ordnedes som det var bedst for ham, og saa den lykkelige Omstændighed, at han under et Ophold paa Rigshospitalet i København traf en ung Sygeplejerske, Karen Larsen, som han fik

med hjem til Dybvad og kort efter blev gift med.

Paa hans gamle Dage og under hans Sygdom nu til sidst har hans udmærkede Hustru været ham en enestaaende god og kærlig Hjælp.

Uden Hensyn til politisk Optattelse vil mange Mennesker mindes Jørgen Hald med Tak for hans Virke. Æret være hans Minde!

L. K.

Højeste Mode.

„Veste Avis Folkeblad“

skriver:

Mange vil huske Fæbropartiet i Bendshøjsel. Det var vist væsentlig en Del tidligere moderate Venstrømænd, der af lutter Misfornøjelse med Venstre-Reformpartiet blev meget radikale.

Af Spidsmatadorerne nævner vi Jørgen Hald, der jo blev den radikale Venstreorganisations Formand, og E. Thomsen, der to Kampen op mod Vilh. Lassen, da denne 1902 første Gang stillede sig i Sæby. Det var efter Thomsens Hjemsted, Fæbroen, det lille, men fanatiske Parti fik sit Navn.

Chr. Thomsen skriver nu i et radikalt nordjysk Blad:

„Der er tre Ting i det offentlige Liv, som er paa højeste Mode her i Landet: at uddele Ven, at rose Husbændene og lalle Bønderne.“

I Sandhed, som radikal Kritiker overgaar Thomsen, Fæbroen, selve Hr. Aubeck. Ingen udenfor Regeringsfløjen kunde sige det bedre. Er Manden mon i Færd med at røfles i sin Tro paa radikal Ufejlbarelighed? Man fristes til at tro det.

11.10.1981 Vends.Tidende

Sygeplejerske fra Titanic boede i Dybvad

En læser efterlyste i spørgehjørnet i søndags oplysninger om vendelboer, der var med ved »Titanic«s historiske forlis i 1912. Et tidligere Dybvad-ægtepar, Kathrine og Poul Arentsen, Rosenvænget 31, Sæby, fortæller, at de har kendt en sygeplejerske, Karen Hald, der var med ved forliset, oven i købet som ansat sygeplejerske i det kæmpestore skibs hospitalsafdeling. Karen Hald forlod det synkende skib på en tømmersflåde. Hun blev senere sammen med

andre reddet om bord i et mere søstærkt fartøj.

Kathrine Arentsen fortæller, at Karen Hald senere blev hendes families genbo på Brønderslevvej i Dybvad. Karen Hald giftede sig med daværende landstingsmand Jørgen Hald, der var fra Dybvad. Han var allerede en gammel mand, da han traf den noget yngre sygeplejerske på Finsens Institut i København. Han døde som 95-årig.

Kathrine Arentsen fortæller, at hun ikke nøjagtig husker, hvad der skete derefter. Hun mener, at Karen Hald boede nogen tid i Dybvad og derpå flyttede til København.